

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

**ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง : กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง**

จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายมงคล การดี

สิงหาคม 2541

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะได้ทราบถึงสถานภาพส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เฉพาะรายที่ค้างชำระหนี้ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่แตง หน่วยอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่แตง หน่วยอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้จำนวน 632 คน ในการศึกษาจะทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ได้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ค้างชำระหนี้เงินกู้จำนวน 68 คน จากตำบลอินทขิล ในเขตชลประทาน และตำบลสันป่ายาง นอกเขตชลประทานของอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การใช้เงินกู้ยืมวัตถุประสงค์ ขนาดของฟาร์ม รายได้ในการเกษตร รายได้นอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การมีภาระหนี้สินหลายแห่ง เขตชลประทาน การใช้ที่ดินทำการเกษตร ภัยธรรมชาติ ความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ และความรู้ความเข้าใจในการประกอบการเกษตร

จากผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรรูกำ ฐ.ก.ส. พบว่า

ปัจจัยทางสังคม คือ เพศของเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 89.70 มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งมีค่า r เท่ากับ .4732 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เนื่องจากผู้ชายซึ่งถือว่าเป็นหัวหน้าและเป็นผู้นำครอบครัวต้องรับผิดชอบภาระภายในครอบครัวทั้งหมด และยังคงเป็นผู้ที่ติดต่อหรือร่วมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่แล้วล้วนมีแต่ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรคือ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการใช้เงินกู้ยืมวัตถุประสงค์ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของเกษตรกรมีสูงถึง 81,520.97 บาท โดยเฉลี่ยต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายในครัวเรือนนี้มีมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการเกษตร จากผลการทดสอบพบว่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งมีค่า r เท่ากับ .5163 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทั้งนี้เพราะเกษตรกรมีการค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงมากนั่นเอง จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ รายได้ที่ได้มาต้องนำมาจับจ่ายใช้สอยในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ และจากการศึกษาพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เขตชลประทานมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งมีค่า r เท่ากับ .4049 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และภัยธรรมชาติซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผลผลิตของเกษตรกรได้รับความเสียหาย ผลผลิตที่ได้รับไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เกษตรกรจึงไม่สามารถชำระหนี้คืนธนาคารได้ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับมูลค่าความเสียหายจากภัยธรรมชาติมีมูลค่าถึง 41,116.36 บาท โดยเฉลี่ยต่อปี ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งมีค่า r เท่ากับ .6538 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรคือ ขนาดของฟาร์ม รายได้ในการเกษตร รายได้นอกการเกษตร ภาระหนี้สินหลายแห่ง และการใช้ที่ดินทำการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้

ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจ จากการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการประกอบการเกษตรมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งมีค่า r เท่ากับ .3116 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 61.77 ทำการเกษตรตามแนวทางดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติแต่อดีต โดยไม่มีความรู้ทางการเกษตรและไม่ได้นำหลักวิชาการมาใช้ การพัฒนาการเกษตรยังเป็นไปอย่างเชื่องช้า ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรคือ ความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้

จากผลการศึกษาปัญหาอุปสรรค พบว่า การค้างชำระหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. นั้นเกษตรกรไม่สามารถที่จะกู้ยืมเงินเพื่อการผลิตในปีต่อไปได้จึงต้องหันไปพึ่งพิงเงินกู้นอกระบบ และการทำการเกษตรของเกษตรกรนั้นประสบปัญหาภัยกับการขาดแคลนแรงงาน การขาดแคลนแหล่งน้ำใช้ในการเกษตร และเกษตรกรไม่มีความรู้ทางการเกษตรเท่าที่ควร แนวทางแก้ไขปัญหที่สำคัญคือ ธ.ก.ส.ควรผ่อนอายุการชำระหนี้ตามความจำเป็นและไม่คิดดอกเบี้ย แล้วให้สินเชื่อในฤดูกาลผลิตต่อไป ในขณะเดียวกันควรจัดให้พนักงานสินเชื่อเป็นผู้คอยเสนอแนะและกำกับการผลิต ตลอดจนมีการแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต เช่น การเลือกพันธุ์พืชหรือชนิดพืชให้เหมาะสมต่อพื้นที่การเพาะปลูก